

CD KLASSIEK Zonnekoning Marin Marais

Het muzieklabel Paraty kiest ervoor nieuw talent en kans te geven. Dat klinkt veelbelovend en dat is alvast het geval met deze heerlijke opname van intieme Franse barokmuziek van vooral Marin Marais en Monsieur de Sainte Colombe. We horen een fijne combinatie van viola da gamba en theorbe (een soort luit), respectievelijk bespeeld door Romina Lischka (die bij Philippe Pierlot in Brussel studeerde) en 'onze' Sofie Vanden Eynde. Beide hebben intussen al een mooie loopbaan uitgebouwd en werkten al mee aan meerdere cd-opnames.

Het programma van de cd is knap opgebouwd rond de relatie tussen gambist en componist Monsieur de Sainte Colombe (1640-1695) en diens superbegaafde leerling Marin Marais (vader) (1656-1728), die aan het hof van de Zonnekoning Lodewijk XIV een carrière uitbouwde als gambaspeler en componist. Er is ook nog een kleine excursie met een werk van Robert de Visée, een luitspeler en theorbespeler.

Marais' composities beginnen en beëindigen de opname. Het begint dus met zeven welgekozen dansen. Dit eerste deel loopt dan uit op een *tombeau*, een postuum eerbetoon waarin Marais met allerhande prachtige chromatische wendingen zijn verdriet bij het verdwijnen van zijn leermeester verklankt.

Vervolgens is er een soort suite waarin een aantal werken van Ste Colombe telkens wordt afgewisseld met gelijkaardige composities voor theorbe solo van Robert de Visée. Ten slotte komt Marin Marais opnieuw aan de beurt. Wie ooit de schitterende film *Tous les matins du monde* zag, met vader en zoon Depardieu in de rol van Marin Marais en Jean-Pierre Marielle in die van Sainte Colombe, herkent ongetwijfeld *Badinage*, toen gebracht door Jordi Savall.

Niet alleen spelen Lischka en Vanden Eynde heerlijk, de opname past werkelijk als gegoten bij deze muziek. We leren daarmee twee uitstekende vertolksters beter kennen en bovendien kunnen we genieten van de bezonnen en meest geraffineerde muziek die aan het hof van de Zonnekoning klonk. Een schitterende ontdekking. (JC)

Marin Marais, Robert de Visée & Sieur de Sainte Colombe, *En Suite*, door Romina Lischka (viola da gamba) & Sofie Vanden Eynde (theorbe), Paraty (distributie harmonia mundi), PARATY 814129, 23 euro.

CD HEDENDAAGS

Spiegelbeeld Johan Duijck

Muziek van het einde van de twintigste eeuw, is dat hedendaags of al klassiek? Johan Duijck, artistiek leider van het Gents Madrigaalkoor, verzamelde koorwerk van eigen hand op deze Phaedra-cd. Dit is al het zesde album dat hij doet verschijnen bij het label dat vooral musici van eigen bodem wil promoten.

Het is een bloemlezing van composities die het Gents Madrigaalkoor in de loop der jaren opnam. Duijcks 'eerstgeborene', opus 1, is de lentetriptiek uit 1981, een driedelig werk op basis van Middelnederlandse teksten

die de lentemaanden evoceren. Het religieuze gezang *Laudate patri* dateert dan weer uit 1997.

Sterk stuk van de collectie is *A Mirror to St. Nicolas*, een werk voor (kinder)koor, piano en orkest. Dat werd in 2014 opgenomen. Het is een bijzonder werk, want gecomponeerd als een spiegelbeeld van de Saint Nicolascantate van Benjamin Britten. De orkestrale bezetting is dezelfde, maar het kinderkoor staat opgesteld achter het publiek en kaatst de muziek terug.

Het resultaat is een veeleisende partituur en een eerbetoon aan Britten, die Duijck als zijn meest geliefde componist beschouwt. Het is dan ook ijzersterke (hedendaagse) muziek. (EDS)

Johan Duijck, *Mirando. Choral Works*, door het Gents Madrigaalkoor en het Chamer Orchestra La Passione, Phaedra, 92086, In Flanders Fields 86, 23 euro.

BOEK KEUKEN

Eigen moestuin eerst Marleen van Es

Roodlofsalade met bietjes, sinaasappel en oranjeblauwsemwater. Het klinkt exotisch en een tikkelijngewikkeld. Toch vraagt dit recept amper voorbereiding en zijn de ingrediënten makkelijk bereikbaar. In haar boek *Eten uit de volkstuin* verzamelt Marleen van Es eenvoudige recepten uit de eigen moestuin. De auteur heeft een bijzondere

passie voor tuinieren en experimenteert zowel in tuin als keukens met verrassend succes. Als fotograaf noemt ze haar zelfgekweekte groenten en vruchten fotogeniek, wat resulteert in een boek vol kleurrijke illustraties.

Zelf probeerden we de aardappelsalade met venkel en munt en enkele dagen later de courgettetartaartjes met dadels en geitenkaas. Een gewaagde combinatie, meenden onze tafelgenoten, maar verfrissend lekker op een warme zomerdag.

Het boek is uitermate geschikt voor wie vegetarisch wil eten en inspiratie zoekt voor (h)eerlijke en makkelijke gerechten. Alle mogelijke vruchten die moestuin en boomgaard bieden, vinden een plekje in minstens één recept. Zelfs met een overdosis courgettes van je buurvrouw weet je voortaan meer dan raad.

Marleen van Es stelde het boek samen op basis van de jaargetijden. De herfstgerechten zitten dan ook boordevol noten en

bessen en, hoe kan het ook anders, een waaier aan verrassende pompoengerechten. De auteur geeft ook tips over het snoeiwerk van fruitbomen, het zaaien van boontjes en het weren van ongedierte. Wist je dat je zelfs groenten kunt recycleren en dat rode biet je mojito pittiger maakt?

Het boek groeide uit een foodblog. Nog geen idee voor het avondeten? Kijk alvast even op de website www.etenuitdevolks-tuin.nl. (MC)

Marleen van Es, *Eten uit de volkstuin*, Nieuw Amsterdam, Amsterdam, 2015, 256 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 4681 900 5.

BOEK EXPRESSIE

Pelgrimsweg in beeld Judith Vanistendael

Strips zijn niet het goede woord voor wat Judith Vanistendael maakt. We spreken beter van graphic novel. In 2012 verscheen van haar hand het beklijvende *Toen David zijn stem verloor*, over een man met terminale kanker en hoe zijn gezin omgaat met de ziekte. De illustratrice werd

daarbij geïnspireerd door het omgaan met de ziekte in haar eigen familie, maar haar verhalen zijn nooit autobiografisch.

De graphic novel werkt op zo'n manier dat de tekeningen een eigen rol spelen, soms buiten het eigenlijke verhaal. Vanistendael maakt in haar tekeningen gebruik van subtiele aquarelkleuren en sterke contrasten drukken wisselende stemmingen uit.

Pelgrim of niet? is het beeldverslag van een voettocht naar Santiago de Compostela. Het is geen overzicht van wat er langs de beroemde pelgrimstocht te zien is, maar een „hoogst subjectieve waarneming, een klein dagboekje van zes weken die een mens tekenen”.

Verwacht geen religieuze bespiegelingen: die lijken volstrekt afwezig. De auteur weet zelfs

niet wat te antwoorden op de vraag of ze om religieuze of spirituele redenen de tocht maakte. De aquarellen spreken echter wel aan: observaties, soms heel raak, landschappen, bevallig eenvoudig in beeld gebracht. (EDS)

Judith Vanistendael, *Pelgrim of niet? Een voettocht naar Santiago*, Oog & Blik/De Bezige Bij, Antwerpen, 2015, 88 blz., 19,90 euro, ISBN 978 90 5492 447 0.

BOEK SPIRITUALITEIT

Anders leven Enzo Bianchi

Enzo Bianchi, geboren in 1943, is een van de grote religieuze stemmen van onze tijd. Hij is niet alleen prior van de mee door hem gestichte monastieke gemeenschap van Bose, in Noord-Italië, maar ook een productief en aanstekelijk schrijver en spreker over de bronnen van geloof en religieus leven.

Vanaf 1965 kwam een los-vast verband van studenten samen voor bezinning en Bijbelstudie in een boerderij in Bose. De groep bestond uit katholieken en protestanten, vrouwen en mannen. Daardoor was de oorsprong van

meet af aan 'gemengd' en dat in dubbel opzicht.

Het minikapittel dat in 1968 de gemeenschap stichtte, bestond uit een man en een vrouw: de toenmalige economiestudent en huidige prior Enzo Bianchi en een jonge vrouw, Marité Calloni.

Bose sloot zich niet aan bij een van de bestaande kloosterorden, maar ging een eigen weg. In 2001 kwam er een katholiek kerkjuridisch statuut voor de monastieke gemeenschap van Bose.

Bose laaft zich aan verscheiden spirituele bronnen, maar in zijn essentiële vorm is het een klassieke kloostergemeenschap. Vanuit het beleefde kloosterbestaan in Bose reflecteert Bianchi open, eerlijk en authentiek over de grondkenmerken van het religieuze leven en probeert hij wegwijzers te tonen voor een hedendaagse beleving van dat oude ideaal.

Bianchi spreekt van de monastieke weg, een lange weg van spirituele groei in het spoor van vele anderen. De gemeenschap stelt instrumenten ter beschikking voor de groei op die weg, die best wel lang kan duren. Monniken en monialen worden immers vaak oud. Rode draad in het verhaal is dat Bianchi het kloos-

terleven begrijpt als een anders begrijpen en beleven van de werkelijkheid en de wereld, terwijl de kloosterlingen tegelijk gewone mensen blijven.

Lezenswaardig zijn de bladzijden over de liefde en vooral die over het celibaat. Celibatair leven maakt vrij voor een leven van verinnerlijking, eenzaamheid en stilte, wat belangrijke 'instrumenten' zijn. Maar Bianchi bekijkt het celibaat ook realistisch vanuit zijn ervaring als prior. Hij vermeldt bijvoorbeeld dat in kloosters wel degelijk relaties kunnen ontstaan die vaak maar na het uitreden uit de gemeenschap aan het licht komen. De gemeenschap wordt als een broos verband getekend. (EDS)

Enzo Bianchi, *In vrijheid en uit liefde*, Altiora, Averbode, 2015, 148 blz., 18 euro euro, ISBN 978 90 3174 019 2.